

*Društvo za zaštitu bilja Srbije
(1954 - 1994)*

TREĆI
JUGOSLOVENSKI
KONGRES
O ZAŠTITI BILJA

VRNJAČKA BANJA
03 - 07.10.1994. godine

ZBORNİK REZIMEA

Zaštita bilja za bolji kvalitet života

(8) SELEKCIJA PŠENICE NA OTPORNOST PREMA PROUZROKOVAČU PEPELNICE

Stojanović, S.¹, Stojanović, J.¹, i Jevtić, R.²

¹Institut za istraživanja u poljoprivredi "Srbija", Beograd,
Centar za strna žita, Kragujevac, i ²Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Pepelnica je u nas česta i ekonomski značajna bolest pšenice. Njena uspešna zaštita od prouzrokovača ove bolesti (*Erysiphe graminis tritici*) može da se ostvari gajenjem otpornih sorata. U cilju stvaranja takvih sorata obavljena su mnogobrojna ukrštanja između različitih genotipova pšenice. Kao receptori gena otpornosti korišćene su poznate komercijalne sorte pšenice Kragujevčanka 56, Jugoslavija, Balkan, Kavkaz, Posavka 2, Skopljanka, Partizanka, Biserka, i dr., a kao donori genotipovi pšenice iz Međunarodnog rasadnika pepelnice FR 8119, FR 845, SC 780934, D-12, GA 83021, MD 81012-33, OK 82377, GP 8700, SMH 1428 i domaće populacije P 596-III/16 i P 518-I/5. Ovi genotipovi su se u našim prethodnim višegodišnjim ispitivanjima pokazali veoma otpornim, što govori da poseduju različite Pm gene otpornosti.

Utvrđeno je da se otpornost kod najvećeg broja F1 hibrida nasleduje dominantno. U F2 generaciji broj otpornih prema osetljivim biljkama je bio različit, a dobijeni odnosi razdvajanja ukazuju na razlike u jednom, dva i tri gena otpornosti. Pored otpornosti analizirana je i produktivnost hibridnih biljaka (visina, bokorenje, dužina klasa, broj klasaka i zrna u klasu i težina zrna po klasu). Najveću prosečnu visinu (98 cm) imale su biljke hibrida Kavkaz x P 596-III/16, a najmanju (69 cm) hibrida Biserka x GA 83021. Najveće produktivno bokorenje utvrđeno je kod hibrida Biserka x D-12, a najveći broj zrna po klasu (88) kod hibrida Jugoslavija x FR 9119. Težina zrna kod najproduktivnijih biljaka je iznosila od 2,48 kod hibrida Balkan x GA 83021 do 4,01 kod hibrida Skopljanka x FR 845. Za dalja proučavanja izdvojene su hibridne biljke sa najvećim brojem pozitivnih svojstava.

Dobijeni rezultati pokazuju da se selekcijom mogu dobiti hibridi pšenice koji pored dobre otpornosti prema prouzrokovaču pepelnice poseduju i visoku produktivnost.